

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

61. ఏకషష్ఠితమః సర్గః - కౌసల్యపాలంభః

|| కౌసల్యపాలంభః ||

వనం గతే ధర్మపరే రామే రమయతాం వరే |
 కౌసల్యా రుదతీ స్వార్తా భర్తారమిదమబ్రవీత్ || 1 ||
 యద్యపి త్రిషు లోకేషు ప్రథితం తే మయద్యశః |
 సానుక్రోశో వదాన్యశ్చ ప్రియవాదీ చ రాఘవః || 2 ||
 కథం నరవరశ్రేష్ఠ పుత్రౌ తౌ సహ సీతయా |
 దుఃఖితౌ సుఖసంవృద్ధౌ వనే దుఃఖం సహిష్యతః || 3 ||
 సా నూనం తరుణీ శ్యామా సుకుమారీ సుఖోచితా |
 కథముష్ణం చ శీతం చ మైథిలీ ప్రసహిష్యతే || 4 ||
 భుక్త్వాఽశనం విశాలాక్షీ సూపదం శాన్వితం శుభమ్ |
 వన్యం నైవారమాహారం కథం సీతోపభోక్ష్వతే || 5 ||
 గీతవాదిత్రనిర్ఘోషం శ్రుత్వా శుభమనిందితా |
 కథం క్రవ్యాదసింహానాం శబ్దం శ్రోష్యత్యశోభనమ్ || 6 ||
 మహేంద్రధ్వజసంకాశః క్వ ను శేతే మహాభుజః |
 భుజం పరిఘసంకాశముపధాయ మహాబలః || 7 ||
 పద్మవర్ణం సుకేశాంతం పద్మ నిశ్శ్వాసముత్తమమ్ |
 కదా ద్రక్ష్యామి రామస్య వదనం పుష్కరేక్షణమ్ || 8 ||
 వజ్రసారమయం నూనం హృదయం మే న సంశయః |
 అపశ్యంత్యా న తం యద్వై ఫలతీదం సహస్రధా || 9 ||
 యత్త్వయాఽకరుణం కర్త వ్యపోహ్యా మమ బాంధవాః |
 నిరస్తాః పరిధావంతి సుఖార్హః కృపణా వనే || 10 ||
 యది పంచదశే వర్షే రాఘవః పునరేష్యతి |
 జహ్యద్రాజ్యం చ కోశం చ భరతో నోపలక్షయతే || 11 ||
 భోజయంతి కిల శ్రాద్ధే కేచిత్స్వానేవ బాంధవాన్ |
 తతః పశ్చాత్సమీక్షంతే కృతకార్యా ద్విజర్షభాన్ || 12 ||
 తత్ర యే గుణవంతశ్చ విద్వాంసశ్చ ద్విజాతయః |
 న పశ్చాత్తేఽభిమన్యంతే సుధామపి సురోపమాః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

61. ఏకషష్ఠితమః సర్గః - కౌసల్యపాలంభః

బ్రాహ్మణేషుపి తృప్తేషు పశ్చాద్భక్తుం ద్విజర్షభాః |
 నాభ్యుపైతుమలం ప్రాజ్ఞాః శృంగచ్ఛేదమివర్షభాః || 14 ||
 ఏవం కనీయసా బ్రాత్రా భుక్తుం రాజ్యం విశాంపతే |
 బ్రాతా జ్యేష్ఠో వరిష్ఠశ్చ కిమర్థం నావమంస్యతే || 15 ||
 న పరేణాహృతం భక్తుం వ్యాఘ్రుః ఖాదితుమిచ్ఛతి |
 ఏవమేతన్నరవ్యాఘ్రుః పరలీఢం న మన్యతే || 16 ||
 హవిరాజ్యం పురోడాశాః కుశా యూపాశ్చ ఖాదిరాః |
 నైతాని యాతయామాని కుర్వంతి పునరధ్వరే || 17 ||
 తథా హ్యత్తమిదం రాజ్యం హృతసారాం సురామివ |
 నాభిమంతుమలం రామర్షష్ఠ సోమమివాధ్వరమ్ || 18 ||
 నైవం విధమసత్కారం రాఘవో మర్షయిష్యతి |
 బలవానివ శార్దూలో వాలధేరభిమర్షనమ్ || 19 ||
 నైతస్య సహితా లోకాః భయం కుర్వ్యుర్మహమ్భుధే |
 అధర్మం త్విహ ధర్మాత్కా లోకం ధర్మేణ యోజయేత్ || 20 ||
 నన్యసౌ కాంచనైర్భాణైర్మహవీర్యో మహాభుజః |
 యుగాంత ఇవ భూతాని సాగరానపి నిర్దహేత్ || 21 ||
 స తాదృశః సింహబలో వృషభాక్షో నరర్షభః |
 స్వయమేవ హతః పిత్రా జలజేనాత్మజో యథా || 22 ||
 ద్విజాతిచరితో ధర్మః శాస్త్రదృష్టః సనాతనః |
 యది తే ధర్మనిరతే త్వయా పుత్రే నివాసితే || 23 ||
 గతిరేకా పతిర్నార్యా ద్వితీయా గతిరాత్మజః |
 తృతీయా జ్ఞాతయో రాజన్ చతుర్థి నేహ విద్యతే || 24 ||
 తత్ర త్వం చైవ మే నాస్తి రామశ్చ వనమాశ్రితః |
 న వనం గంతుమిచ్ఛామి సర్వథా నిహతా త్వయా || 25 ||
 హతం త్వయా రాజ్యమిదం సరాష్ట్ర మ్ముతస్తథాఽఽత్కా సహ మంత్రిభిశ్చ |
 హతా సపుత్రాఽస్తి హతాశ్చ పౌరాః సుతశ్చ భార్యా చ తవ ప్రహృష్టా || 26 ||
 ఇమాం గిరం దారుణశబ్దసంశ్రితా మ్నిశమ్య రాజాఽపి ముమోహ దుఃఖితః |
 తతః స శోకం ప్రవివేశ పార్థివః స్వదుష్కృతం చాపి పునస్తదా స్మరన్ || 27 ||
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే ఏకషష్ఠితమః సర్గః || 61 ||